

דבר

ישראל נת-62

ביטאון התאחדות עולי יוגוסלביה לשעבר בישראל

אפריל 2011

מספר 2

שנה 59

משה בן-שחר
דבר היו"ר

חברות וחברים יקרים,
ב 2 למאי השנה נערוך את עצרת יום הזיכרון לשואה ולגבורה.
כבכל שנה גם השנה נערוך את העצרת ביער יוגוסלביה שבשורש, ליד ירושלים.
בכל שנה יש לעצרת יום הזיכרון נושא מרכזי. הנושא המרכזי השנה יהיה – הפרטיזנים היהודים
ביוגוסלביה. את העצרת אנחנו בונים כך שתהייה, עד כמה שאפשר דו-לשונית, לטובת אלה
ששולטים טוב יותר באחת השפות.

אנו מארגנים הסעים בארבעה קווי אוטובוס. פרטים מדויקים יפורסמו בהזמנה שבעלון ובהזמנות
שישלחו בדואר. אבקשכם להקדים להירשם ולהודיע לנו (לגב' לילי פפו בטל' 050-3556841 או
לגב' מירי דרמן בטל' 050-3556842) על השתתפותכם בעצרת והאם אתם מצטרפים להסעה
המאורגנת או שאתם מגיעים בכוחות עצמכם.

חשוב מאוד שנדע, מוקדם ככל האפשר, כמה חברות וחברים מצטרפים לכל אחת מההסעות.
אשתקד קרו מקרים שנאלצנו לדחות חברים שהגיעו להסעה מבלי להודיע מראש. אנו לא רוצים
שמקרים כאלה ישנו.

בשל מצבה הכספי של ההתאחדות אנו מבקשים לגבות 20 ₪ מכל מי שנוסע בהסעות. כך נוכל
להמשיך ולתרום ולערוך עוד ועוד אירועים.
ומעניין לעניין.

התאחדות עולי יוגוסלביה מתקיימת מדמי חבר נמוכים יחסית (150 ₪ ושנה) ומתרומות. זה לא
סוד שמצבנו הכספי עגום ושבכדי שנוכל להמשיך ולתת את כל מה שנתנו, ואת כל מה שאנו
מתכוננים לתת, אנו זקוקים למשאבים כספיים.

בכדי שתהיה לנו זכות קיום, מספר חברי ההתאחדות חייב לעמוד על כ 500 חברים!
אנו פונים אליכם בבקשה, במידה ועדיין לא שילמתם את דמי החבר לשנת 2011, אנא עשו זאת
בהקדם האפשרי. אנא שילחו לנו המחאה ע"ס 150 ₪ לכתובת כלהלן:

התאחדות עולי יוגוסלביה
ת.ד. 2705
תל אביב 61026

ועוד דבר קטן לי אליכם. אנא פנו לכל החברים והמכרים שלכם, יוצאי ארצות יוגוסלביה לשעבר,
ספרו להם עלינו, ספרו להם על הפעילויות שאנו עושים בשנתיים האחרונות ובקשו מהם להצטרף
להתאחדות.

ביחד כוחנו עולה!

לצערי, כבאשתקד, גם השנה לא נוכל לשלוח את העיתון למי שאינו חבר בהתאחדות. מאידך
נאלץ לבחון אפשרויות בקיצוץ הוצאות שלנו.
אז אנא עזרו לנו להרחיב את מספר החברים בהתאחדות.

כתבה בסרבו-קרואטית Agnesa Eremija
תרגום אלברט אשכנזי
סיפורו של רחוב.

אנשים יקרים,
אם נדמה לכם, שדרך זו של פנייתי אליכם לא מספיק ידידותית או מספיק אינטימית, האמינו לי,
כיום בעולם יש מעט מאוד אנשים שראויים להיקרא בני אדם.

אני רחוב מאוד ישן, אני הרחוב היהודי בנובי סאד (NOVI SAD) למען האמת מישהו כתב שאני
כבר לא קיים. אם לאומר את האמת הוא לא טעה אם התכוון שאינני קיים כבעבר. כן, זה נכון,

הרבה השתנה במראה שלי, אך את הנשמה שלי לא
יכלו לשנות, האמינו לי גם לרחוב יש נשמה. הנשמה
שלי סבלה יחד ובגלל האנשים שהתגוררו בקרבתו.
כעת, כבר שנים אני סובל בגלל מה שעוללו לי, אך על
כך בהמשך.

אז, כמו שאמרתי, אני רחוב מאוד ישן. לפני כמה
מאות שנים הייתי גטו בו התגוררו היהודים מבודדים,
מגודרים ומושפלים. למען האמת לא רצחו אותם,
לפחות לא כאן אצלנו.

השנים חלפו עברו והתקופה החשוכה התפוגגה
לאיטה, הגדרות סביב הגטו נעלמו. כמה יהודים
היגרו, כמה גויים באו לגור כאן. הפכתי לרחוב רגיל

מאוד בשם רחוב היהודים (Jevrejska ulica). החיים עברו ללא שנהא. אמנם לא כולם אהבו אחד
את השני – אך היחס היה כיהא לבני אדם. לפעמים בששון ושמחה, לפעמים באומללות ויגון. היו
שיטפונות, מלחמות עקובות מדם, מוות... ניצולים רבים חזרו נכים בגוף ובנפש. כל זאת הייתי
צריך לחוות יחד אתם.

השקט חזר, התחילו שוב חיים שקטים, נפתחו חנויות ובתי מלאכה.

מכוון שאני זקן מאוד, אני כבר לא זוכר את כל החנויות, אך בכל אופן אני רוצה להזכיר את אלה
שאני עדיין זוכר.

אתחיל מצד ימין. הכי טוב אני זוכר את מאפיית מנדל
(Mandl).

זו הייתה חנות די גדולה, שמאחוריה הייתה דירתו של
האופה וגם המאפייה. בנוסף ללחם ומאפים, בכל שנה
לפני פסח היו אופים שם כמויות גדולות של מצות.
ראיתי איך אנשים לוקחים את המצות בתוך שקיות
גדולות מנייר עבה, בצורת גליל. הסיבה לכך היא
שהמצות של מנדל היו עגולות. המצות היו אז לבנות
ודקות מאוד לעומת המצות, שהיהודים מקבלים כיום
ממדינות אחרות וזאת לא במחיר זול במיוחד.

אני זוכר שני אירועים הקשורים למאפייה זו. באחת

ההזדמנויות, הביאו את תלמידי בית הספר היסודי לראות כיצד מכינים מצות. אני רק לא זוכר אם
הביא אותם מיכאילו בורוש (Mihajlo Boroš) או מרבו פן (Mavro Fan).

האירוע השני קשור לחיית המחמד של גברת מנדל הזקנה. לאחר סיום הלימודים קבוצת בנים
הייתה נכנסת למאפייה קונה לחמנייה במחיר חצי דינר ואז החלו הילדים בתחנוניהם, לבסוף
הגברת הזקנה נכנעה, נכנסה לדירתה, והביאה על כתפה קופיף קטן. היא הייתה נותנת לו כמה
גרעינים אותם היה לוקח ברגל הקדמית (ואולי צריך לומר ביד). מי יודע עד מתי היו הנערים
ממשיכים ליהנות מהסצנה, לולא גברת מנדל לא הייתה אומרת: "ועכשיו זה מספיק". הילדים היו
עוזבים את המאפייה עצובים. נחמה מצאו בלחמניות הטירות והפריכות כך למעשה נודע לי
מה הייתה הסיבה העיקרית לכניסתם למאפייה.

אל חנותו של ליאופולד פלש (Fles Leopold) בצד שמאל שלי, ירד כל מי שרצה לקנות צבע כדי
לצבוע את הדירה.

מטריות היו קונים או מתקנים בחנות של דייץ' (Dajč). באותו הצד הייתה גם חנות של הוסר (Husar) (אינני זוכרת מה הוא היה מוכר), אשר הייתה לו משפחה גדולה. מספרים שמרתה (Marta), בתו הצעירה הפכה לרופאה מכובדת ופרופסורית בולטת בפקולטה לרפואה בבלגרד. על חנויות מסוימות אדלג עתה, אך מאוחר יותר אחזור ואספר עליהם וזאת ממסיבות אחרות. באותו צד הייתה חנות למוצרי תפירה, בה התלמידות רכשו ציוד למלאכת-יד לשעורי מלאכה תחת פיקוחה של המורה מאלוינה קויטנר (Malvina Kvitner). החנות הקטנה ביותר הייתה שייכת לקונדיטור הקר (Haker), שהיה מכין ומוכר סוכריות שוקולד ובקיץ התמחה בממתקי הקרח שלו. בדרך כלל, כפי שזה קורה בטבע, לאחר מזג אוויר יפה ושטוף שמש, מגיעות סופות וגשמים.

זאת קרה גם לי ובאזור נרחב מסביבי. שוב פרצה מלחמה עקובת דם, הפעם הייתה זו מלחמה הרבה יותר מפחידה מכל המלחמות הקודמות. זאת הייתה המלחמה הגרועה ביותר עבור היהודים לא רק כאן אלא באזור הרבה יותר נרחב. בדרך אכזרית ביותר רצחו יהודים וצוענים וזאת אך ורק בגלל מוצאם. נרצחו גם גויים רבים חפים מפשע. זיכרון הזוועות האלה כה כואב לי, שהייתי יכולה לדבר עליהם באריכות רבה. אך למרות זאת אני מרגישה חובה לספר על מספר מקרים שקרו דווקא כאן אצלי וזאת למען זכרם של הקורבנות החפים

בצד שמאל שלי היה בית מגוריו וחנותו של סרמצ'ביץ' (Sremčević) בו התגורר הוא עם משפחתו. היו לו שתי בנות ובן. בתו המבוגרת הייתה כבר נשואה. כל השישה נהרגו מכדורי רובה. מזקני נובי סאד שמעתי כי גב' זורקה קלוג'רסקי (Kaluderski Zorka), אחותה של גב' סרמצ'ביץ' Sremčević, הייתה מורה בבית הספר היהודי שבו לימדה את הילדים עם הרבה סבלנות וענווה.

עכשיו אני מוכרחה להקשיח את הלב, הגעתי לאסון הגדול ביותר שניתן להעלות על הדעת. האזרחים הוותיקים יודעים שבצד השמאלי שלי הייתה חנות לציוד חשמלי של גלב (Gelb). היו לו שתי בנות, שאחת מהן הייתה נשואה ואך זה נולד לה תינוק. כל המשפחה נלקחה לשטרנד (Štrand), לגדת הדנובה לשם הוצאה להורג. כאשר הגיע תורם של האם והתינוק, "הטורפים במדים" חטפו את התינוק מזרועות האם והשליכוהו למים הקפואים של הדנובה. לאחר המתנה של מספר דקות, נהנים מבכי התמרורים וכאבה של האם, גילו "רחמים" וירו גם בה. כך עשו גם

לשאר בני המשפחה, כולל אביו של התינוק, הונגרי ממוצא ארי שסירב להצעה להישאר בבית. כל זאת שמעתי מסיפורים של בני המזל שנצלו ולא הוצאו להורג, לאחר שהתקבלה פקודה לעצור את הטבח. בצד שמאל שלי בבניין מגורים גדול התגוררו קובצ'ביץ' (Kovačevići). בתם הייתה מאורסת ועמדה להינשא לגבר צעיר והגון, נדמה לי בשם ורחובץ (Vrhovac). בדיוק כשהגיע לבקר את ארוסתו, נעצר ליד שער הכניסה ובו במקום הוצא להורג. הנערה התאבלה עליו וסירבה להינשא עד סוף ימיה.

ושוב, כמו בטבע, לאחר הסערה הגרועה ביותר, לאט חוזרים וחוזרים קרני השמש.

שוב חזרתי להיות הרחוב היהודי הישן. הפצעים הגלידו בהדרגה, לאט החיים חזרו למסלולם, אך לצערי ללא הרבה אנשים יקרים.

במשך מספר שנים חיי זרמו בשלווה. ואז, אוי אלוהים! כמו רעם ביום בהיר, נחת עלי האסון הגדול ביותר, אותו בעבר לא יכולתי לדמיין שיקרה לי. הקטינו אותי לחצי, למרות שבחצי שנעלם לא היה

חסר דבר. אמנם החלק הריק שנלקח ממני בנו משהו נחמד ומאוד מואיל, אך, ריבוננו של עולם, האם זה היה צריך לקרות בדיוק כן ובדרך זו?
שמעתי פעם אזרח ותיק מנובי סאד אשר התלונן על כך לחברו: "העליבו אפילו את הכנסייה שלנו הבנויה בסגנון בארוק על כך שהעלימו אותה. גם היפיוף הצעיר לא מרוצה שנמחץ בין מבוגרים. הוא מתאים יותר לשכונות של לימן (Liman) בין בני הגילאים שלו שמוצבים באזור הפתוח ".
כך אני מעביר את ימי זקנתי, בחצי אורכי שנשאר. בצער חושב על האנשים היקרים אשר נספו שלא באשמתם. אני נזכר בכל אלה שנאלצו לעזוב את בתיהם כשנידונו להריסה. לרבים מהם היו אלה נחלת אבות, אולי אפילו מימי הסבים.
אם כבר כל-כך התרככתי, אגיד לכם אנשים יקרים, צר לי גם עליכם, שחייכם קצרים הרבה יותר מחיי רחוב. אולי יום אחד גם אני אאעלם יחד אתכם ואולי מספר הבתים הישנים שנותרו יוחלפו בבניינים חדשים וכך הרחוב היהודי בסוף ישקע בעבר.
מה אגיד, הכול זמני, לכל דבר יש סוף. אך בכל זאת יש לשמר את זיכרונות העבר. לכן אני מבקש, מתחנן בפניכם, העבירו לצעירים את כל מה שיש לזכור. למדו אותם, שגם הם לכשיגדלו, יעבירו הלאה את הזיכרונות לדורות הבאים למען לא ישכחו התושבים שהיו והאירועים שקרו.
בתקווה שתמלאו משאלתי, אנשים יקרים, בשלווה אני מחכה לראות מה העתיד יביא עמו.

משה בן-שחר
הבהרה

באסיפה הכללית שהתקיימה בחודש אוקטובר 2010 הוחלט, בין היתר, שדמי החבר לשנת 2011 יהיו כלהלן:
דמי חבר לתושב ישראל יעמדו על 150 ₪ לשנה.
עולה חדש בשנה הראשונה לשהותו בארץ, פטור מתשלום דמי חבר. בשנה השניה והשלישית לשהותו בארץ ישלם 50 ₪ לשנה.
דמי החבר לתושב זר יעמדו על 60\$.
פנסיונרים, המקבלים השלמת הכנסה מהביטוח הלאומי ישלמו דמי חבר של 50 ₪ לשנה.
מי שרוצה ליהנות מתשלום מופחת זה מתבקש לצרף לתשלום צילום של אישור של ביטוח לאומי על זכאותו להשלמת הכנסה. לא נוכל להיעתר ולאשר תשלום שלא יצורף אליו אישור כזה.
כאן אני מבקש להבהיר. פנסיונרים בלבד (גברים מעל גיל 67 ונשים מעל לגיל 62) יכולים לקבל השלמת הכנסה. מי שלא פנסיונר יכול לקבל מהביטוח הלאומי הבטחת הכנסה ולגביהם לא חלה החלטת האסיפה הכללית.

מתרגמת מקצועית, עולה חדשה, מציעה שרותי תרגום לשפות : סרבו-קרואטית, עברית ואנגלית.
לפרטים נא לפנות לאלכסנדרה, טלפון : 052 4587975

חברים יקרים,
בכדי ליעל את הקשר בנינו, אנו מבקשים לקבל מכם את הפרטים הבאים :
כתובות המייל ומספרי הטלפון שלכם.
אנא שלחו את שמכם המלא, מספר הטלפון וכתובת המייל שלכם ל - hitahdut@gmail.com
או בדואר לכתובת :
התאחדות עולי יוגוסלביה לשעבר
ת.ד. 2705 תל-אביב 61026
תודה
משה בן שחר- יו"ר

סופר, מתרגם ומה שביניהם – ספרות מיוגוסלביה-לשעבר בתרגום עברי.

ב-28 בפברואר התקיימה ביהוד הרצאתה של גב' דינה קטן בן ציון בנושא **סופר, מתרגם ומה שביניהם – ספרות מיוגוסלביה-לשעבר בתרגום עברי**. ההרצאה עסקה בתרגום מהיבטים שונים ובמגוון נושאים הקשורים בנושא, ביניהם: המשיכה לתרגם ספר על אף קשייה של מלאכת התרגום; הבדלים שבין שפה "קטנה" לשפה "גדולה"; תפקידו של המתרגם במערכת התרבות של שפת היעד ומעמדן של יצירות שנכתבו בשפה ה"קטנה" בספרות שפת התרגום – לעומת יצירות מהשפות ה"גדולות" המשפיעות על ספרות הבית גם בערוצים אחרים, לרבות הקושי לעניין הוצאות ספרים בספר שנכתב בשפה "קטנה" אם עדיין לא פילס את דרכו בעולם הרחב באמצעות תרגום לאחת השפות ה"גדולות". בהמשך **נזכרו???** כמה אנלוגיות בין ישראל לבין יוגוסלביה לשעבר כארץ מורכבת ומרתקת גם מנקודת המבט והניסיון של חיינו בישראל.

חשובי הסופרים שכתבו ביוגוסלביה לשעבר לאחר מלחמת העולם השנייה הרבו לכתוב על יהודים ויהדות, על עולמם של יהודים ניצולי השואה ובני הדור השני, ועל יהדות כאחת משלוש מורשות תרבותיות בעולם החילוני שירש את המסורות הדתיות. הם כתבו גם על תודעת זהות יהודית כמצב קיומי, הן בעקבות אסון השואה שהמית את רוב בני עמם, והן מתוך הרגשת השייכות הכפולה שלהם. סופרים שכתבו על כך חיפשו תשובות במקורות שונים, ובכלל זה בהיסטוריה היהודית ובמחשבת ישראל. המרצה תיארה כמה מספריהם שתורגמו לעברית, ביניהם של דנילו קיש, אלכסנדר טישמה, דויד אלבכרי ופיליפ דויד.

נעמי ניב

בתגובה לכתבה שכתב מר ADISA BASIC

אבקש להתייחס לרשימתו של מר ADISA BASIC שהופיעה בגיליון מספר 1, ינואר/פברואר 2011, של הביטאון *MOST*.

לדבריו של מר בשיץ הוא הגיע לישראל ביוני 1993 עקב מלחמת האזרחים ביוגוסלביה לשעבר (בוסניה, סרביה, קרואטיה?) ועם הגיעו הועבר, לדבריו, לקיבוץ סמוך לאבו גוש. אין הוא מציין לאיזה קיבוץ. הוא כותב ששמע יריות מכיוון אבו גוש. ככל שידוע לי, לפחות במאה השנים האחרונות לא היו יריות בסביבות אבו גוש ואני מניחה שבבואו מזירת קרבות אכזרית, הדי היריות עדיין הדהדו באוזניו ולכן "שמע" יריות גם כאן.

מדבריו, המבולבלים במקצת, ומתוך הביקורת הקטלנית שהטיח במדינת ישראל ובנשיאה שמעון פרס, אני מבינה שהאדון בשיץ אינו אסיר תודה במיוחד על שהוענק לו ולבני משפחתו מקלט. ואכן, הוא שב לארצו ולמולדתו ואנו במדינת ישראל נעמוד איכשהו באבידה קשה זו. ואולם, נשאלת השאלה עם הוא, בני משפחתו ואחרים הדומים להם, החזירו את סל הקליטה הנדיב שבו זכו בהגיעם לארץ? מן הדין ומן ההגינות הבסיסית ראוי שיעשו כן. כמו כן, אני מקווה שוויתרו על ההטבות הסוציאליות שהוענקו להם ושאינם ממשיכים לנצלם. מכל מקום, אנו נדאג לכך שהמוסדות הסוציאליים, בין השאר הביטוח הלאומי, יידעו שאנשים אלה לא רק שעזבו אלא בהזדמנות חגיגית זו גם משמיצים את המדינה שנתנה להם מקלט בשעת צרתם.

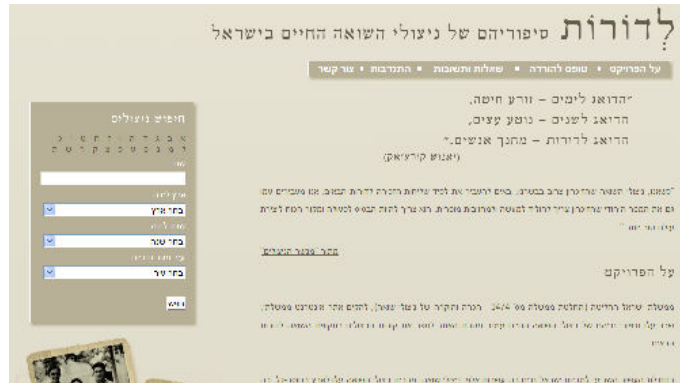

תיעוד והוקרה לניצולי השואה
יד ושם, משרד ראש הממשלה והמשרד לאזרחים
ותיקים עורכים ב 10 לאפריל 2011 טקס הוקרה
למשתתפי מיזם "לדורות".

המשרד לאזרחים ותיקים קורא לניצולי השואה שטרם
נטלו חלק בתיעוד קורות חייהם בתקופת השואה
ולאחריה, להשתתף במיזם ותעד את סיפורם.
פרטים לגבי המיזם ואיך ניתן לתעד את סיפורכם
האישי ניתן למצוא באתר המיזם:

www.ledorot.gov.il

חברתנו הלגה אונגר מנהריה, מבקשת להודיע שעברה דירה וכתובתה החדשה :
"בית אילדן (בית בלב) ", רח' חשמונאים 76 , קרית מוצקין 26401
מספרי הטלפון שלה נשארו כבעבר.

דן שטרנברג

דרושים שחקנים

מגיל 20 עד 80!! (קריירה בין לאומית אמנם לא מובטחת אך גם לא בלתי אפשרית!...)

דרושים גברים ונשים שמוכנים קצת "לצאת מעורם", כלומר, להיות למשך כ- 40 דקות "מישהו אחר" ולהשתתף בהצגה בעברית שמתארגנת במסגרת התאחדות עולי יוגוסלביה. המחזה עוסק באנטישמיות ובשואה ובעיות חיים רגילות יותר, כגון: אי-נאמנות ואף ניאוף (רחמא ליצלאן) ומתרחש בקרואטיה בשנת 1942. כיוון שהמחזה בעברית, אין בעיה לא להיות "יוגוסלבי טהור". העיקר הנכונות, הרצון, כישרון משחק כל שהוא ודיקציה סבירה.

אם החזרות יכתרו בהצלחה, נציג את המחזה בארץ עם קריצה לכיוון השתתפות גם במפגש התרבותי "ביחד" הנערך מידי שנה בסוכות בעיר החוף המקסימה OPATIJA שלחופי הים האדריאטי. המועמדים יתבקשו לבוא לפגישת היכרות. המעוניינים מתבקשים לפנות לגב' מירי דרמן בטל' 050-3556842 או למר דן שטרנברג בטל' 03-5520620 , כל יום מלבד יום שלישי, בין השעות 17:00 – 19:00.

תמי עדן פינת הנוסטלגיה

בתמונה מצולמת
סבתא שלי, זורה
איזלר- אלרואי ז"ל,
מופיעה בה בשורה
השניה מלמטה, היא
הראשונה מצד שמאל.
זיהינו גם את גב'
פריציקה הורוביץ ז"ל,
שבתה מרינה גרה כיום
בכפר לימן סמוך
לנהריה.

החיים היהודיים
בקרלובץ התרחשו
בעיקר בבית הכנסת
המרכזי, שלא קיים
היום, הרסו אותו ובנו
בנין מגורים במקומו.
הילדים למדו עברית,
חגגו את החגים

היהודים, והיו להם הרבה מאד פעילויות
תרבותיות לאורך השנים, כך גם לאבא שלי,
מיכאל אלרואי שנולד וגדל בקרלובץ עד גיל
12 ומספר לי על כך עוד היום, כל פעם עוד
ועוד משהו.

טיול לעיר דוד

ביום שישי ה- 20.5.11 יתקיים סיור ב"עיר דוד" שבירושלים. (על עיר דוד ניתן לקרא ולהתרשם באתר: <http://www.cityofdavid.org.il/hp.asp>)
נפגשים בשעה 9:00 במרכז המבקרים של "עיר דוד" (צמוד לשער האשפות)
הסיור ימשך כ- 3.5 - 3 שעות. (נבקר רק בנקרה היבשה) ההדרכה בשפה העברית ע"י אריאל בן-גיגי.
נא להצטייד בנעלי הליכה, כובע ומים. לאחר הסיור יש אפשרות ללכת במרוכז למסעדה.

יש לשלם דמי כניסה בכניסה לאתר.
ניתן לחנות בחניונים: הר - ציון, חניון קרתא או בחניון ממילא

בכדי שנוכל להערך, נא להירשם לטיול אצל:
לילי פפו 050 3556841
או מירי דרמן 050 3556842

מתוך עיתון "הארץ" מיום 05/04/2011
הסכם "היסטורי" לטובת ניצולי השואה נחתם בין גרמניה לוועדת התביעות
ממשלת גרמניה התחייבה להעביר 564 מיליון דולר למימון תוכנית סעד רפואי
ורוחה לניצולי שואה זקנים וחולים

מאת [שלמה שמיר](#), כתב "הארץ" בניו יורק

ממשלת גרמניה התחייבה אתמול (שני) להקציב במסגרת רב-שנתית 564 מיליון דולר למימון תוכנית סעד רפואי ורווחה לניצולי שואה זקנים וחולים.

לפי הסכם שנחתם אמש בניו יורק בין נציגי משרד האוצר של ממשלת גרמניה ונציגי ועדת התביעות והוגדר כהסכם "היסטורי", ביצוע ההקצבה יתפרש על פני שלוש שנים. התשלום הראשון בסך 177 מיליון דולר יבוצע ב-2012. ההחלטה הושגה כתוצאה ממשא ומתן בין הצדדים, שהתקיים במשרדים הראשיים של ועדת התביעות בניו יורק.

"לנוכח העובדה שמקורות למימון תגמולים (לניצולי שואה זקנים וחולים) (הידלדלו, ההסכם שהושג הוא חיוני כדי לספק את צורכיהם הגדלים של ניצולי שואה זקנים", אמר יוליוס ברמן יושב ראש ועדת התביעות. "ההסכם יספק לניצולים ולסוכנויות את הנדרש להם למשך השנים הבאות", הוסיף.

לפי ההסכם שהושג, ועדת התביעות תעביר את כספי ההקצבה החדשה לסוכנויות הסעד ברחבי העולם המספקות סיוע ביתי ועזרה חיונית לניצולי שואה זקנים וחולים על בסיס יומי, לרבות צרכי מזון, ביגוד ושירותי רוחה אחרים, במטרה להקל על חייהם של ניצולים מזדקנים ולאפשר להם להשאר בבתיהם.

"פעם נוספת הוכח כי הממשלה הגרמנית מכירה באחריותה ההיסטורית לסייע לניצולי השואה היהודים בשנות חייהם האחרונות", אמר סטיוארט אייזנשטאט, בכיר בוועדת התביעות שהשתתף במשא ומתן.

בשנת 2013 תעביר ממשלת גרמניה תשלום של 191 מיליון דולר ובשנת 2014 - 196 מיליון דולר. במסגרת ההסכם גם תחול עליה בתשלומים חודשיים של שתי תוכניות פנסיה לניצולי שואה.

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

רותי ליפה

ב-3 במרץ 2011 הלכה לעולמה אימי, זדנקה ליפה (לבית סלובק-הופמן) שנולדה ב זאגרב ב-1918. את חייה סיכמה בזיכרונותיה אותם כתבה בשנים האחרונות. אודות חייה בזאגרב בין שתי מלחמות העולם, במסגרת הקהילה היהודית שהייתה מעורה בחיים התרבותיים התוססים של התקופה. שם ספגה את השכלתה הרחבה שכללה ידע במוזיקה, תיאטרון, ספרות ורכשה שליטה בשפות רבות. לאחר פרוץ המלחמה ביוגוסלביה ב-1941, ברחו ל ספליט שהייתה תחת שליטת האיטלקים. היא הועברה למעצר פתוח בעיירה אזולו עם פליטים נוספים מיוגוסלביה, שם ניהלו חיי קהילה פעילים. פלישת הגרמנים לאיטליה בספטמבר 1943, אילצה אותם לברוח, והאיטלקים בגישתם ההומאנית אפשרו להם להתפזר ברחבי המדינה, ולא הסגירו אותם לגרמנים. זדנקה, עם כמה מחבריה הגיעו לרומא, שם הסתתרו בעזרת חברתה מהמחתרת האיטלקית, עד לשחרור ע"י בעלות הברית. אז שוב בזכות שליטתה בשפות, עזרה למארגני קבוצת אלף הפליטים שהוזמנו לארה"ב כאורחי הנשיא. היא עצמה החליטה לא להצטרף, במקום זה הצטרפה לפרטיזנים, ונישאה לד"ר יוסיפ ליפה, ששהה במחנה ההחלמה של הפרטיזנים היוגוסלבים בבארי. איתם חזרה ליוגוסלביה עד לסוף המלחמה. ב-1948 עלתה לארץ עם בתה רותי, ובנתה את חייה מחדש כאם חד-הורית. עבדה קשה למחייתה. עם זאת, המשיכה להיות פעילה בחוגים חברתיים ובתוכם בהתאחדות עולי יוגוסלביה. זדנקה היתה מאד מקובלת, בשל היותה אישה אמיצה, חברותית חמה ותרבותית. תולדות חייה משקפים תקופה של כמעט 100 שנים דרך עיניים של אדם שהיה צלול, אופטימי ובעל זכרון בהיר, שעבר חיים ארוכים עשירים ולא פשוטים.

השאירה אחריה בת ונכדה, שלי המשרתת בצה"ל. יהי זכרה ברוך!

מתוך מזכר כתב עת לענייני השואה, העם היהודי, אנטישמיות ודמוקרטיה, דצמבר 2010
(גליון 28), בהוצאת מרכז הארגונים של ניצולי השואה בישראל.
הסכם חדש: פטור מתשלום על תרופות

החברה לאיתור והשבת נכסי נספי השואה חתמה לאחרונה על הסכם למתן פטור על תשלום עבור תרופות עם שירותי בריאות כללית ומכבי שירותי בריאות. ההסכם נוגע לכ-10,000 ניצולי שואה נזקקים. בעקבות ההסכם, ינתן פטור מתשלום ההשתתפות העצמית בעת רכישת תרופות הכלולות בסל הבריאות.

את עלות ההשתתפות העצמית אותה אמורים הניצולים לשלם בקופות, תעביר מעתה החברה להשבה. רשימת שמות הזכאים תועבר לקופות החולים על פי הרישום ברשות לזכויות ניצולי שואה.

מנחם אריאב, יו"ר החברה לאיתור והשבת נכסי נספי השואה, אמר עם חתימת ההסכם, כי "גילם המתקדם של ניצולי השואה מחייב את החברה לעשות כל שביכולתה על מנת לסייע לניצולי השואה ובראש ובראשונה לניצולי שואה נזקקים בכל האמצעים העומדים לרשותם ובהקדם האפשרי"

העצרת השנתית במלאת 68 שנים לגירוש יהודי מקדוניה

כבכל שנה, גם השנה התקיימה ביד ושם העצרת השנתית לגירוש יהודי מקדוניה.

בין הנואמים השנה נשא דברים שגריר מקדוניה בישראל, מר פאיו אבירוביץ' שדיבר בעברית שוטפת שריגשה את כל הנוכחים. מר פאיו אבירוביץ' ורעייתו מרינה נפרדו מאיתנו. אחרי ששימש בתפקיד כשלוש שנים, התמנה מר אבירוביץ' כשגריר מקדוניה באומות המאוחדות בנוי יורק.

בנאומו סיפר מר אבירוביץ' שהוא אמנם לא יהודי, אבל הקשר שלו ליהודים החל עוד בהיותו נער. אבא שלו שירת כדיפלומט בפולין ובאחד מביקוריו אצל האבא, ביקש לבקר במחנה ההשמדה אושוויץ, ביקור שהשאיר עליו רושם עז.

סיפר לקהל שהשתתף בטקס חנוכת מוזיאון השואה בסקופיה, שהוא מוזאון השואה היחידי בבלקן. הוא ציין את מחויבות של ממשלת מקדוניה לשמר את זכרון יהודי מקדוניה. לדבריו יש עתה לכל יהודי מקדוניה שנספו בשואה, בית במקדוניה.

הגב' מרים אביעזר נתנה במתנה, לשגריר היוצא, בשם התאחדות עולי יוגוסלביה, את הספר The Story of Israel, by Sir Martin Gilbert.

**הסעות ליום הזיכרון לשואה ולגבורה
2011**

אוטובוס מאסף: אחראי אוטובוס יצחק קלר
052-6066199
11:45 נהריה (תחנה מרכזית)
12:15 קריות
12:45 חיפה (מול העירייה, בתחנת אגד
בבת גלים וליד מסעדת מקסים)
13:45 חדרה (צומת אולגה)
14:15 נתניה (תחנת משטרה)
14:30 צומת רעננה – כפר סבא
15:45 שורש

אוטובוס מאסף: אחראי אוטובוס יואל פישר
054-6212962
14:30 תל-אביב (תחנת רכבת סבידור, רח'
ארלזורוב, בחניון אגד)
14:45 חולון - בית אבות משען
15:45 שורש

אוטובוס מאסף: אחראי אוטובוס צביקה
פרלשטיין 050-7432732
11:30 באר שבע (תחנת אגד מרכזית)
12:20 אשקלון (תחנת אגד מרכזית)
13:00 אשדוד (תחנה אגד מרכזית)
13:30 צומת מסמיה
14:00 רחובות (ברח' הרצל ליד בנק
דיסקונט)
14:15 נס ציונה
14:35 ראשון לציון
15:45 שורש

אוטובוס ישיר: אחראית אוטובוס לילי
גומבוש 054-2297668
14:30 ירושלים (בתחנת האוטובוס ברחוב
רחל אמו, מול מגרש הכדורגל הישן, בתחנה
המרכזית ובתחנה ביציאה מהעיר ליד תחנת
הדלק)
15:20 מחלף הראל (ביציאה ממבשרת)
15:45 שורש

עבור כיסוי ההוצאות יגבו 20 ₪ למשתתף.
נא לאשר השתתפותכם בטלפון אצל מר
שמואל אביעזר בטל' מס' 03-5713022
לא נוכל להבטיח הסעה למי שלא יאשר
השתתפותו בהסעות.

מתכבדים להזמינכם יחד עם בני דורות
ההמשך
לטקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה
תשע"א
הטקס יתקיים ביום שני, כ"ח בניסן תשע"א,
2 במאי 2011 בשעה 16:00
ביער שורש (ליד ירושלים)
ובמעמד שגרירי ארצות יוגוסלביה לשעבר
והסגל הדיפלומטי

הטקס שיתקיים בסימן
מאבקם של יהודי יוגוסלביה בנאצים –
הפרטיזנים היהודים

בתוכנית
- דברי ברכה, משה בן שחר - יו"ר התאחדות
עולי יוגוסלביה לשעבר
- אזכרה - הרב נפתלי אטיאס
- הדלקת משואות בידי הפרטיזנים או
ילדיהם
- שרה פצ'ניץ, יד ושם, " שואת
יהודי יוגוסלביה לשעבר, כפי שמיוצגת
ביד ושם"
- ראול טייטלבוים, "יהודי יוגוסלביה
לשעבר במלחמתם נגד הנאצים בתקופת
השואה"
- ראובן כהן, " הייתי פרטיזן צעיר"

- נגינה ושירה
רוטשטיין עידו
תיאה ומיאה מרקוביץ'

- מנחה: דניאל פוגל

תרגום הנאומים ושירים לסרבו-קראטית
ימסר למעוניינים בחוברת ערוכה במיוחד
לטכס זה.

נא להצטייד בלבוש חם!

תודות

אנו חברי ועד ההתאחדות מבקשים להודות במסגרת זו לאנשים היקרים אשר הקדישו לנו מזמנם ללא תמורה :

- לגב' פנינה ירוחמי אשר הדריכה אותנו בארכיון "אוצר התמונות" אשר במוזיאון הפלמ"ח .
- לגב' דינה בן-ציון קטן, סופרת ומתרגמת על ההרצאה המעניינת בנושא : " סופר, מתרגם ומה שביניהם - ספרות יוגוסלביה לשעבר בתרגום עברי " .
- לגב' חנה הולנד מ"מרכז זלמן שזר", לגב' נורה רייס ולקבוצת הסטודנטים, שהגיעו במיוחד עבורנו ליהוד והציגו את סיכום עבודותיהם בתעוד הקהילה היהודית בסרייבו וסביבתה.
- למר עקיבא אסקיו ששירתו בשפת הלאדינו הוסיפה רבות לאווירה. היה ערב מרתק !
- למר יוסף קבליו, משפטן העובד בבנק לאומי, שהרצה בסרבו-קראטית בנושא "יחסי בנק לקוח", הרצאה מעניינת בה הנוכחים למדו והתכימו רבות !
- למר בועז גבעון, שהגיע במיוחד מהמרכז לחיפה והרצה בנושא "תולדות הבישול". הרצאתו העשירה אותנו בידע, הפעילה את בלוטות הטעם, אך הנוכחים נאלצו להסתפק בעוגיות וקפה
- למתרגמים שלנו : הגב' וישניה קרן, העולה החדשה הגב' אלכסנדרה שנדרוב ולמר לאלברט אשכנזי .

תודה לכל מי שמוכן להירתם ולעזור להמשך קיום ההתאחדות - ת ב ו ר כ ו !!!!! וכן ירבו !!!!!
מירי דרמן

מתוך אתר האינטרנט "צנחני הישוב היהודי" נסים ארזי (טטה) 1917 – 1980

נסים נולד בעיר ביטולה שבמקדוניה. בצעירותו היה חבר בתנועת הנוער "השומר הצעיר" וממייסדי הקן של התנועה בביטולה. בסיום לימודיו התגייס לחיל התותחנים בצבא היוגוסלבי, ועם שחרורו הצטרף להכשרה כהכנה לקראת חיי קיבוץ. בשנת 1939 בהיותו בן 22 עלה ארצה ובכך ניצל מהשואה. אחותו ואחיו ניספו בשואה.

ניסים ארזי עלה ארצה כמעפיל בלתי חוקי והצטרף לקיבוץ שער העמקים, שם היה עגלון ועבד בחקלאות. בשנת 1943 התגייס לצבא הבריטי והתנדב ליחידת הצנחנים של היישוב היהודי שהוכשרה לצנוח באירופה מעבר לקווי האויב הנאצי בתקווה להציל שבויים וטייסיים בריטים אך, כמו יתר צנחני הישוב היהודי החליט לנצל את פעילותו גם להצלת יהודים.

נסים עבר קורס צניחה במחנה של הצבא הבריטי ברמת דוד, וקורס אלחוט וקשר בקיבוץ רמת הכובש. לצורך השלמת הכשרתו הוא נשלח לקהיר ושם ניתן לו שם בדוי, יצחק ארזי. עם קום המדינה הוא אימץ שם זה לשם משפחתו הרשמי. ניסים צנח ביוגוסלביה באביב שנת 1944 ושבר את רגלו תוך כדי צניחה, למרות פציעתו הצטרף לפרטיזנים ונלחם איתם במשך 3 חודשים עם רגל מגובסת כשהוא רכוב על סוס לבן. תוך כדי לחימה שלח שדרים לבריטים ועזר להם במלחמתם בנאצים. באזור בו פעל ביוגוסלביה לא נמצאו יהודים שהיה צורך להצילם. יתכן והיהודים הבודדים שנותרו באזור לא העיזו להזדהות כיהודים.

לאחר שהשתחרר מהצבא הבריטי, בשנת 1946, הוא חזר לקיבוץ שער העמקים והחל לרכז את ענף הלול. בשנת 1951 עבר ניסים להדריך תלמידים בבית הספר "הדסים" שליד נתניה וכעבור שנתיים חזר למשקו, עבד בענפי חקלאות שונים ועסק בפעילות ציבורית נמרצת בועדות שונות בקיבוץ. בשנת 1954 השתתף באזכרה ממלכתית לחברו הצנחן פרץ גולדשטיין שצנח בסלובניה בשנת 1944, נתפס, נשבה ונחקר ולבסוף נרצח בידי הנאצים במחנה הריכוז אורנייבורג. במהלך האזכרה, בקיבוץ מעגן, התרסק מטוס קל לתוך הקהל וניסים נפצע קשה בחלק גופו הימני בפניו וביטנו. אחר כך יצא לשנת שירות בניר יצחק וגם סייע למייסדי קיבוץ שדה יואב לעלות על הקרקע.

ניסים ארזי נפטר בשנת 1980, בהיותו בן 63. השאיר אחריו את אשתו נטע ואת ילדיו: עמי, נוגה ארזי-בינשטוק, יואב ואיזיק ומשפחותיהם.